

IPOTEZE STIINTIFICE DESPRE MODUL IN CARE ACTIONEAZA TERAPIA BOWEN

de Dl. Dan Amato - Instructor Bowtech din S.U.A.

Terapeutii Bowen au constatat, pe parcursul activitatii lor, un fapt uimitor : corpul uman are o extraordinara abilitate de a se vindeca singur, dar trebuie sustinut si ghidat in acest demers. Uneori pot aparea insa obstacole in aceasta auto-vindecare, deoarece corpul poate ramane "blocat" pe frecventa activitatii sistemului nervos simpatic.

Cercetatorul medic osteopat Irwin Korr a declarat ca atunci cand corpul se afla "blocat" in aceasta stare de hiper-inervatie simpatica, el nu se poate vindeca singur (Korr, I.M., 1979). Tehnica Bowen , asa cum s-a constatat stiintific, are efectul de a echilibra sistemul nervos autonom (Whitaker, J., 1997).

Un alt motiv pentru care corpul se poate bloca in efortul de auto-vindecare il constituie restrictiile care pot aparea in organism din diverse cauze. In viziunea acestui articol, restrictia denumeste orice perturbare a tesutului moale care impiedica trupul sa se miste liber. Restrictiile pot aparea datorita unei multitudini de factori, cum ar fi : utilizarea habituala excesiva a anumitor muschi, pozitii defectuoase habituale ale corpului, stress, deshidratare si rigidizare a fasciei musculare, contracturi parțiale cronicizate ale anumitor muschi (care afecteaza si miscarea altor grupe de muschi) (Korr, I.M., 1975), precum si accidentarile, care se pot solda cu restrictii ulterioare de miscare a corpului, care raman chiar si dupa ce rana s-a vindecat.

Daca restrictia este motivul "blocarii" corpului in procesul sau de vindecare, atunci aceasta restrictie trebuie indepartata, astfel corpul putand sa se acomodeze mult mai usor . De obicei acomodarea este luata in considerare numai cand e vorba de un raspuns al organismului vis-à-vis de o ranire, dar corpul uman se acomodeaza permanent. Asadar pentru ca orice proces de vindecare sa poata avea loc, trebuie sa ii usuram corpului nostru acomodarea.

Miscarile specifice utilizate in Terapia Bowen , datorita unicei lor configuratii de deplasare transversala a structurilor musculare, sunt in masura sa elimine restrictiile corpului. Terapeutii Bowen observa acest aspect important in lucrul cu pacientii lor, la care se observa o certa imbunatatire a posibilitatii de miscare a corpului, chiar imediat dupa o sedinta Bowtech.

Ca si remediile homeopatice, terapia Bowen se ofera in doze mici. Mai intai sunt executate doar cateva miscari (de obicei doua pana la patru, depinzand de procedura care este aplicata), iar apoi urmeaza o pauza de minimum doua minute, care sa ii permita corpului sa raspunda. Terapeutii trebuie sa astepte chiar si mai mult de doua minute, daca organismul pacientului are un raspuns puternic ; a adauga si alte miscari in timp ce corpul raspunde inca puternic la miscarile anterioare nu este intelept, deoarece aceasta atitudine nu tine cont de inteligenta innascuta a organismului uman.

Pe parcursul unei sedinte, pacientii sunt positionati in asa fel incat musculatura sa ramana cat mai relaxata, pentru a permite o cat mai buna transmitere a informatiei declansate de miscarile Bowen. Configuratia unei miscari Bowen este urmatoarea : terapeutul isi pozitioneaza degetele pe varful corpului muschiului (pe creasta muschiului), sau al tendonului, sau al ligamentului. Degetele doar misca usor pielea, fara sa deranjeze tesutul de sub piele , deplasand-o catre marginea muschiului (de obicei spre laterala, pentru a executa apoi o miscare mediala). Tom Bowen, creatorul acestei tehnici , a descoperit ca atunci cand au fost executate miscari mediale asupra muschilor, acestia s-au relaxat, iar cand au fost executate miscari laterale, muschii au avut tendinta de a se contracta usor. Bowen numea miscarile laterale "miscari antagoniste". Motivul pentru care cat mai multa piele se deplaseaza intr-o directie opusa miscarii pe care urmeaza sa o executam este acela ca muschiul trebuie sa realizeze deplasarea pe o distanta cat mai mare in timpul executarii miscarii propriu-zise. Dupa ce deplasam pielea in directie opusa, provocam muschiul pe laterala, aplicand presiune in acea zona, "deranjand" oarecum pozitia obisnuita de repaus a celui muschi sau tendon.

Tragerea pielii in acest mod permite moleculelor de colagen, structurate sub forma unui lant, sa fie si mai mult intinse. Acest lant de molecule este deci intins in cel mai eficient mod posibil, si

anume de-a curmeziul. Cercetarile au aratat ca intinderea de acest gen, transversala, creeaza un puternic curent piezoelectric (Shamos, M.H., 1967). Acest curent creat de miscarea Bowen, realizata transversal peste muschi, este suficient de puternic pentru a inlatura chiar si cea mai puternica restrictie posibila, ducand la eliminarea ei. Miscarea transversala a muschiului se numeste in Bowtech “provocare”, si este mentinuta pentru diferite perioade de timp (de la doua la douazeci de secunde), depinzand de locul unde este efectuata miscarea. Muschii mai mari au de obicei nevoie de provocari mai indelungate. La finalul acestei provocari, terapeutul mentine presiunea usoara aplicata asupra muschiului, tendonului sau ligamentului si “roleaza” lent cu degetele peste muschi sau tendon, completand astfel o miscare Bowen.

Miscarile Bowen sunt structurate in proceduri, care se adreseaza diferitelor zone ale corpului. Exista de asemenea si miscari specifice in anumite proceduri, miscari numite de Bowen “opritori”, sau “stoppers”. Aceste miscari izoleaza energetic o anumita zona, considera Tom Bowen, ceea ce permite muschilor din zona delimitata de actiunea “stopperilor” sa se relaxeze, sa se normalizeze (precum se elibereaza tensiunea intr-o banda elastica). Bowen a reusit sa stabileasca locatiile corecte si secventele de miscari prin combinarea estimarii vizuale cu intuitia, cu estimarea tactila (tensiunea tesutului, caldura, raceala si vibratia) si cu procesul incercarilor successive. Abilitatile lui de a aprecia corect, precum si experienta sa, l-au ajutat sa decida cate miscari trebuie executate inainte de a realiza o pauza. Daca nu exista nici o tensiune in muschi, se poate continua sedinta; daca muschiul se simte a fi incordat sau in spasm, trebuie acordat corpului un timp mai lung. Accidentarile creeaza restrictii (vom discuta aceasta mai tarziu), restrictii la care corpul trebuie sa se acomodeze pentru a putea functiona cat mai aproape de normal.

Aceasta acomodare presupune ca trupul sa se miste in asa fel incat sa poata continua sa functioneze, in ciuda limitarii create de restrictia respectiva. Deoarece corpul nu poate sa elimine multe restrictii, acestea pot subzista si dupa ce ranile care le-au provocat s-au vindecat. Aceste restrictii afecteaza apoi restul corpului, deoarece intr-o structura de tensiune-in-echilibru, cum este structura corpului uman, orice tensiune intr-o anumita zona va influenta negativ intregul corp, care este o unitate de sine statatoare. Modelul de explicatie propus de acest articol este o incercare de a dezvalui mecanismele prin care terapia Bowen creeaza oportunitati pentru o acomodare pozitiva a organismului uman si o sustinere a acestor explicatii prin dovezi stiintifice autentice.

TENSIUNE-IN-ECHILIBRU - Un alt model structural al corpului uman

Pentru a intelege cum actioneaza tehnica Bowen, este necesar sa ne raportam la corpul uman dintr-o alta perspectiva decat cea cu care suntem obisnuiti de atata timp. La cursurile de Anatomie si Fiziologie am invatat ca scheletul este ca un cadru stabil care sustine tot restul corpului. Cercetarile mai noi in domeniul anatomiei dovedesc insa faptul ca organismul uman este de fapt o structura bazata pe tensiune in echilibru (Ingber, D. 1998). Acest lucru inseamna ca oasele sunt sustinute practic de muschi, tendoane si ligamente care exercita o tensiune continua ce asigura integritatea corporala. Domul geodezic al lui Buckminster Fuller este un exemplu de structura bazata pe tensiune in echilibru. Este construit din bare rigide sudate in forme ce se repeta (triunghiuri etc) astfel incat orice tensiune sau presiune sa fie dispersata in intreaga structura. Uriasele domuri care acopera stadioanele nu ar putea rezista daca nu ar fi construite pe principiul tensiunii in echilibru. Domurile geodezice sunt foarte rezistente, insa nu au nici un fel de mobilitate sau flexibilitate. Sculptorul Kenneth Snelson, unul din elevii lui Fuller, a folosit ideile mentorului sau ca sursa de inspiratie pentru a crea o versiune mai eleganta a arhitecturii bazata pe tensiune in echilibru. In sculpturile sale, Snelson a separat elementele care tin tensiunea de cele care suporta presiune. Aceasta separare a conferit flexibilitate sculpturilor sale, fara ca ele sa isi piarda rezistenta. Lucrarile acestui sculptor sunt o ilustrare mai clara a trupului uman ca structura bazata pe tensiune in echilibru.

Cand Snelson i-a aratat lui Fuller sculptura sa, invatatorul i-a constientizat imediat insemnatatea. El a creat termenul de tensiune in echilibru (tensegrity), care insemna integritate in tensiune.

Cercetatorul Donald Ingber a aplicat acest concept corpului omenesc. Ingber si-a dat seama ca " in complexa structura bazata pe tensiune in echilibru ce exista in fiecare dintre noi, oasele sunt barele rigide iar muschii, tendoanele si ligamentele sunt elementele ce preiau si disperseaza tensiunea." Daca muschii nu ar mai exista in perechi pozitionate opus, acestia nu ar mai constitui elemente de tensiune. Exista cu toate acestea si un aspect neplacut in ceea ce priveste muschii (precum si tendoanele si ligamentele) ca elemente de tensiune. Daca apar restrictii de miscare, corpul isi pierde din rezistenta si flexibilitatea care il descriu ca fiind o structura bazata pe tensiune in echilibru. Fortele de tensiune nu mai sunt echilibrate optim, astfel ca unii muschi trebuie sa stea partial incordati pentru a contracara dezechilibrul si a asigura stabilitate tensiunii in echilibru. Acesti muschi partial incordati exercita o actiune mecanica asupra altor structuri, tragandu-le si scotandu-le din alinierea optima, cum ar fi cazul coloanei vertebrale. De asemeni, ei pot atinge senzorii de perceptie a durerii, pe care ii pot si activa (George Boeree). Restrictiile de miscare pot atinge acesti senzori in asa fel incat creeaza dureri in zone unde nu exista nici urma de vatamare. Cu cat exista mai multi muschi partial contractati pe perioade prelungite de timp, cu atat este mai putina energie disponibila pentru restul corpului. O limitare sau restrictie de miscare intr-o anumita regiune a unei structuri bazate pe tensiune in echilibru amplifica tensiunea in toate celelalte componente ale respectivei structuri, ceea ce mareste pericolul vatamarilor, intrucat flexibilitatea scade expunand structura eventualelor accidente.

Acesta este cazul atletilor ce par invulnerabili la astfel de probleme, inasa, dupa prima vatamare, par sa devina predispusi spre complicatii de acest gen. Restrictiile de miscare pot ramane chiar si in ranile vindecate. Tensiunea rezultata si permanentizarea ei pot afecta viteza si coordonarea unui atlet si prin urmare si performantele sale. Pentru a ajuta cu adevarat un atlet sa atinga o stare optima de sanatate, nu este suficienta doar indepartarea durerii. Restrictiile de miscare si tensiunile peste limita trebuie tratate pentru ca organismul sa isi poata recapata coordonarea si rezistenta si sa devina mai putin inclinat spre vatamari. O structura bazata pe tensiune in echilibru in care exista multiple restrictii de miscare nu mai poate propaga forta impactului in toate componentele pentru a-i dispersa energia si a-i neutraliza efectul. In loc sa fie raspandita in intreg trupul, forta unei vatamari se va comprima intr-o singura regiune cauzand o stricaciune mult mai serioasa in acea zona.

O astfel de structura compromisa nu permite corpului sa functioneze la maximum de eficienta si flexibilitate, unii muschi fiind astfel mai solicitati decat altii. Trupul poate rezista o vreme in aceste conditii, inasa pe masura ce apar tot mai multe vatamari, numarul crescand de restrictii de miscare compromit putin cate putin reseaua de corporala de tensiune in echilibru. Numarul ridicat de restrictii de miscare, si rigidizarea care rezulta inevitabil pot conduce la dureri si pierderi de energie. Desi problema a devenit din ce in ce mai grava, in acest moment clientul apeleaza la specialist, cautand alinare. Este un tribut platit trupului pentru a continua sa functioneze.

Exista de asemeni dovezi ca structura de tensiune in echilibru a corpului este o alta cale de comunicare, prin care acesta percepe mediul inconjurator si raspunde la stimuli (Pianta, K.J. si Coffey, D.S., 1991). "Acest transfer de informatii este posibil si poate avea loc prin transferul direct al energiei vibrationale prin intermediul miscarii undelor armonice. Propagarea undelor de-a lungul unui traseu poate trece informatia prin intensitatea si frecventa undei care se propaga prin el." Pianta si Coffey spun ca "Aceasta circulatie a informatiei poate fi reglata prin atingerea si stapanirea cablului de tensiune, asemeni cu chitara sau vioara care este acordata pe diferite note prin presarea corzilor." (Pianta, K.J. si Coffey, D.S., 1991). Cercetatorii sunt de parere ca trupul este capabil sa sesizeze unde este libertate de miscare si unde exista rigiditate sau tensiune pe baza modificarilor care apar la nivelul vibratiei din reseaua de tensiune in echilibru. Este cunoscut de catre oamenii de stiinta faptul ca muschii emit anumite sunete cand sunt pusi in miscare, inasa ceea ce pentru cercetatori constituie simple sunete, pentru trup poate reprezenta o simfonie de informatii. Corpul ar putea fi capabil sa faca distinctia intre nota emisa de un muschi ce

functioneaza perfect si unul limitat in miscari sau partial contractat. Ca in orice simfonie, o nota falsa este foarte usor de identificat.

Datorita diferitelor lungimi, tensiuni si restrictii de miscare, fiecare muschi, tendon sau ligament va emite probabil o nota diferita in sistemul de tensiune in echilibru. O miscare Bowen ofera corpului stimuli vibrationali precisi. Autorul este de parere ca miscarile Bowen utilizeaza tensiunea in echilibru a corpului pentru a transmite informatii, contractand si relaxand muschii, tendoanele sau ligamentele si ca organismul este capabil sa descifreze respectiva nota, luand astfel la cunostinta necesitatea inlaturarii unei restrictii de miscare.

Sistemul de tensiune in echilibru ofera un raspuns instantaneu corpului astfel incat acesta va sti imediat care regiuni au libertate deplina de miscare si care nu.

Pienta si Coffey au tras urmatoarea concluzie: "un sistem de tensiune in echilibru in care exista tensiune/presiune si care formeaza matricea tesuturilor poate transmite informatii in mod armonic si termodinamic. Natura bazata pe tensiune in echilibru a matricei tesutului ii permite acestuia sa perceapa, sa faca transferuri si sa actioneze in procese intracelulare si extracelulare."(Pienta,K.J. si Coffey,D.S., 1991)

PROPRIETATILE PIEZOELECTRICE ALE UNEI MISCARI BOWEN

Proprietatile unei miscari Bowen ce permit inlaturarea restrictiilor de miscare din corp au legatura cu natura piezoelectrica a colagenului. Majoritatea formelor de tratare a trupului creeaza curent piezoelectric, insa miscarile Bowen creeaza un curent mai puternic intrucat miscarile sunt executate diagonal pe suprafata colagenului. In general, celelalte terapii apasa diferite portiuni ale corpului astfel incat alte structuri limiteaza nivelul pana la care se poate intinde colagenul. Colagenul are proprietati care se aseamana foarte mult cu efectele piezoelectrice.(Shamos, M.H., 1967). Pierre si Paul-Jacques Curie au descoperit efectul piezoelectric in 1880.

Aplicand o forta mecanica unui cristal piezoelectric, se produce un curent (efect piezoelectric direct). In 1881, Gabriel Lippmann a emis teoria ca ar trebui sa existe si un efect piezoelectric contrar, fapt demonstrat de fratii Curie un an mai tarziu. Aplicarea unui curent asupra unui cristal piezoelectric conduce la deformarea acestuia (Encyclopedia Britanica, Inc.2002) (Enciclopedia fizicii, 1991) (Cercetarile lui Wolfram) (Materiale piezoelectrice. 1978). "Piezoelectricitatea din colagen pare sa provina din actiunea unei intinderi transversale asupra moleculelor fibroase orientate sub forma de lant lung, efectul obtinut fiind o dizlocare a incarcaturii electrice, datorata distorsiunii anumitor legaturi incrucisate din structura moleculara, probabil legaturile de hidrogen. Acest efect inregistreaza un maxim in cazul intinderilor transversale si un minim in cazul actiunilor musculare pur compressive sau de incordare propriu-zisa (Shamos, M.H., 1967). Aceasta inseamna ca a presa asupra unui muschi (compresie) sau a actiona in lungimea muschiului (tensiune) sunt actiuni care creeaza mai putin curent decat a impinge transversal peste muschi (intindere transversala-miscare Bowen).

O miscare Bowen creeaza intindere transversala prin provocarea unui muschi (uneori un tendon sau un ligament) in mod diagonal, stimuland astfel generarea unui curent piezoelectric de intensitate maxima. Sunt implicate in proces atat efectele piezoelectrice directe cat si cele reciproce. Curentul piezoelectric este generat in punctul unde a fost efectuata o miscare Bowen (efect piezoelectric direct). Acel curent se raspandeste in colagenul din intreaga structura, comprimandu-se sub forma unei unde ce se extinde spre exterior in raport cu zona unde a fost efectuata miscarea Bowen.(efecte piezoelectrice reciproce) (Oschman, J., 2003). Aceasta unda de presiune desparte intre ele fibrele de fascie, permitand astfel o mai mare libertate de miscare.

Curentul piezoelectric circula si prin substanta elementara, care este un material cu consistenta unui gel, alcatuit din lichid interstitial, proteine de adeziune celulara si proteoglicide (Marieb, E. 1995) . Proteinele de adeziune celulara actioneaza precum un adeziv ce lipeste toate celulele conectabile din tesuturi cu matricea extracelulara.

Proteoglicidele sunt compuse dintr-o proteina legeta de polizaharide numite glucozaminoglicide(GAG), care retin apa. Substanta elementara este fluida si actioneaza asemeni unei seve moleculare sau a unei interfete prin care nutrientii si celelalte substante dizolvate pot fi difuzate intre capilarele sanguine si celule.”(Marieb, E. 1995). Daca aceasta substanta elementara isi pierde din hidratare, ea se intareste si astfel rezidurile si toxinele rezultate din procesele de excretie de la nivelul celulelor pot ramane blocate in gelul intarit (Oschman, J., 1993). S-a demonstrat ca atunci cand un curent circula printr-un gel, acesta se transforma intr-o solutie (Tanaka, T., 1981).

Autorul este de parere ca una din modalitatile prin care substanta elementara poate pierde apa este impactul datorat unei vatamari. Acest impact creeaza un curent piezoelectric ce topeste substanta elementara.(transforma din gel in solutie). Muschii din zona ranii se contracta pentru a sustine vindecarea. Aceasta contractie musculara stoarce apa din substanta elementara, aflata temporar in stare lichida de solutie. De regula, substanta elementara se rehidrateaza atunci cand revine la consistenta fireasca (cea de gel). Oschman mentioneaza ca atunci cand substanta elementara trece din starea de solutie la cea de gel, aceasta se dilata absorbind apa si este astfel capabila sa se rehidrateze (Oschman, J., 2003) In cazul unei vatamari, curentul dispare rapid, dar muschii ce ocrotesc zona nu permit substantei elementare sa se dilate si sa absoarba apa pe masura ce revine la consistenta de gel.

Oricum, fara o hidratare adecvata, substanta elementara se intareste. Ea este atunci mai putin flexibila si astfel poate restrictiona miscarea, ceea ce creeaza o tensiune excesiva in arhitectura corporala bazata pe tensiune in echilibru. Aceasta lipsa conduce la un risc accentuat de vatamari in corp.

Autorul considera ca este necesar cel mai puternic tip de curent piezoelectric, acela ce poate fi generat de o miscare Bowen, pentru a topi substanta elementara solidificata.

De vreme ce in timpul unei sedinte de Bowtech, corpul este complet relaxat, nu exista muschi contractati care sa opreasca substanta elementara din a absorbi apa, astfel ca ea se rehidrateaza cu usurinta in timpul tranzitiei spre forma initiala de gel. Aceasta permite reziduurilor si toxinelor din acea zona sa circule liber in afara si sa fie eliminate astfel din organism. Astfel s-ar putea explica de ce practicienii observa inflamatii sau simptome de detoxifiere la pacientii lor dupa doua- trei zile de la desfasurarea unei sedinte Bowen. Eliminand restrictiile de miscare, terapia Bowen elibereaza tiparele de restrictie a miscarii aparute sub forma obisnuitei, ca raspuns la restrictia de miscare efectiva. Avand in vedere faptul ca ca structura s-a transformat, trupul revine la un program de miscare mai vechi (cel dinainte de aparitia restrictiei de miscare). (Mechner, F., 1995). Este de asemeni important de notat faptul ca majoritatea miscarilor Bowen sunt corelate cu puncte de acupunctura, care a fost aratat ca pot manifesta rezistente electrice de la 10 la 100 ori mai slabe in raport cu pielea dimprejurul acelei zone (Ho, Mae-Wan, 1999). De vreme ce energia urmeaza calea cu cea mai slaba rezistenta iar miscarile Bowen creeaza curent piezoelectric, este logic a se presupune ca o parte din acel curent se revarsa in punctele de acupunctura si de-a lungul meridianelor corespondente, generand efecte cu o sfera mai vasta de actiune, in intregul corp.

MINI-TSUNAMI

Finalizarea unei miscari Bowen este la fel de importanta precum miscarea insasi. Finalizarea este o dizlocare rapida (“plop”) ce genereaza, dupa parerea autorului, un tip de unde numite soliton. Soliton este diferit de undele obisnuite, care pierd energie. Daca aruncam o pietricica intr-un lac, vom vedea inele concentrice ce se raspandesc uniform din punctual de impact. Vom putea sesiza ca pe masura ce se indeparteaza, valurile (undele) devin din ce in ce mai mici (slabe).Acest fenomen se produce din cauza ca pietricica dizloca o anumita cantitate de apa, miscand-o, iar cand energia

impactului este epuizata, valurile nu mai sunt vizibile. Undele soliton sunt create de o dizlocare rapida sau mutare din loc. Cel mai cunoscut exemplu de fenomen soliton il reprezinta valurile tsunami, care sunt create de seisme, eruptii vulcanice sau alunecari de teren/prabusiri de stanci.

Motivul pentru care undele soliton sunt diferite este acela ca dizlocarea este atat de rapida, incat apa nu are timp sa se dea la o parte din calea unde de soc, si astfel intreaga energie este captata de apa. Apa devine vehiculul prin care energie se misca si in acest fel energia nu este epuizata. Acesta este motivul pentru care valurile tsunami pot calatori distante atat de lungi fara sa piarda din energie. (PMEL- "Cercetari asupra valurilor tsunami")

Exista multe modalitati de a crea unde in corp deoarece aceste metode genereaza o cantitate redusa de piezoelectricitate, care poate da nastere unor unde vizibile in corp. Aceste unde vizibile sunt similare cu cele provocate de pietricica in apa si sunt cauzate de unda de presiune datorata curentului piezoelectric. Terapia Bowen creeaza si aceste unde, insa in plus aceasta terapie mai genereaza inca un tip de unde.

Cand o miscare Bowen este finalizata, are loc o dizlocare rapida a muschiului de pe fagasul sau initial, dizlocare despre care autorul crede ca da nastere unei unde soliton. Undele soliton au unele proprietati interesante. Ele au proprietati magnetice, "pot transporta cantitati imense de energie pe distante mari, fara sa sufere pierderi" si "doua unde soliton se pot ciocni, dar pot iesi din coliziune pastrand aceeasi forma si viteza" (Oschman, J., 2003). Acesta este probabil un alt motiv pentru care timpii de asteptare sunt atat de importanti. Acestia lasa timp undelor sa se disperseze inainte de efectuarea unor noi miscari. Cand un tsunami se afla in largul marii, este foarte greu de detectat deoarece el nu devine foarte mare pana nu atinge linia tarmului. Similar, o unda soliton din organism probabil nu poate fi vizibila cu ochiul liber.

Autorul este de parere ca undele soliton eliberate in organism creeaza o oscilatie care limpezeste rezonanta lasata in urma de toxine, boli, vatamari si emotii de diferite tipuri. Aceasta permite trupului sa isi restabileasca propria rezonanta naturala. Circulatia undelor soliton prin organism este foarte facila, intrucat cea mai mare componenta a acestuia o constituie apa; pana si oasele contin apa.

Exista, bineinteles, si un factor proprioceptor implicat. Acest fenomen apare dupa incheierea miscarilor Bowen.

In timpul unei sedinte de terapie Bowen, cand corpul este relaxat, are loc o schimbare permanenta a informatiilor receptate de diferitii proprioceptori datorita intinderii, indoirii si rasucirii efectuate asupra muschiului implicat in respectiva miscare, motiv pentru care proprioceptorii asteapta apoi miscarea corpului pentru a se putea ulterior reseta.

Cand pacientul incepe din nou sa se miste (dupa sedinta de terapie), proprioceptorii sesizeaza modificarile si pur si simplu se reseteaza pe un alt nivel. Din aceasta cauza este atat de important pentru pacient sa mearga pe jos dupa sedinta: aceasta permite proprioceptorilor sa se reseteze la nivelele optime de tensiune.

CONCLUZIE

Desi sunt simple, miscarile Bowen au efecte complexe. Pe langa faptul ca au efect asupra corpului fizic, miscarile Bowen au si un alt tip de efecte asupra persoanei ce se trateaza. Pacientii declara deseori ca simt o stare de profunda relaxare, un sentiment de pace launtrica, o centrare plina de calm, o stare mentala mult mai armonioasa, fara stres, si iau decizii mai inspirate. In lumina acestor efecte autorul deduce ca terapia Bowen afecteaza trupul intr-un mod integral, aducand armonie in diferitele sisteme ale organismului.

Terapia Bowen va fi ideala pentru organizatii precum Crucea Rosie sau Organizatia Mondiala a Sanatatii. Nu va vindeca numai ranile fizice, ci va elibera pe supravietuitorii de traumele pe care le-au trait. De asemeni va conferi celor ce trateaza victimele o stare de calm, prospectime a

gandurilor, luciditate si o mai mare rezistenta la stress, astfel ca ei vor putea lucra mai mult timp fara sa aiba nevoie de pauza.